

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПРВ ОДДЕЛ

ОДЛУКА

Жалба бр. 4558/17
Емрана ХАСАНИ
против Република Македонија

Европскиот суд за човекови права (Прв Оддел), заседавајќи на 26 јуни 2018 година, во Совет составен од:

Aleš Pejchal, *Претседател*

Armen Harutyunyan

Jovan Paievski, *судии,*

и Abel Campos, *Секретар на Одделот,*

Земајќи ја предвид горенаведената жалба поднесена на 30 декември 2016 година,

Земајќи ги предвид опсервациите поднесени од тужената Влада и опсервациите како одговор поднесени од жалителот,

Откако заседаваше, ја донесе следната одлука:

ФАКТИ

1. Жалителката, г-ѓа Емрана Хасани, е лице без државјанство и е родена на Косово¹, а живее во Кавадарци, Македонија. Беше застапувана пред Судот од г-ѓа Л. Новеска Андонова, адвокатка со канцеларија во Скопје.

2. Македонската Влада („Владата“) беше застапувана од нејзината агентка г-ѓа Д. Џонова.

¹ Сите референци на Косово, без разлика дали се работи за територијата, институциите или населението, во овој текст ќе бидат сфатени во целосна согласност со Резолуцијата 1244 на Безбедносниот совет на Обединетите Нации без предрасуди за статусот на Косово.

3. Фактите во случајот, како што се поднесени од страните, може да се резимираат на следниот начин.

4. Во 1999 година жалителката (малолетничка во тоа време) и нејзиното семејство пребегале од Косово и се доселиле во тужената држава, каде таа живее од тогаш. Ё бил издаден азил кој бил продолжуван во некоку прилики.

5. На 5 септември 2007 година, по разговор одржан со жалителката, Министерството за внатрешни работи („Министерството“) го прекинало азилот на жалителката одлучувајќи дека условите за азил во Законот за азил и привремена заштита повеќе не важеле и дека таа можела да го регулира својот престој во тужената држава според Законот за странци. Во одлуката било наведено дека таа била во вонбрачна заедница со македонски државјанин со кој, во тоа време, имала две малолетни деца. На жалителката ѝ било наредено да ја напушти тужената држава во рок од триесет дена од приемот на одлуката.

6. Поради процедурални недостатоци, Управниот суд го препраќал случајот на преиспитување во три прилики. Во постапката, жалителката, која била застапувана од адвокат по нејзин избор, во неколку прилики била на разговор во Министерството. Според официјалните записи, се нафатила да добави документи за лична идентификација од Косово со цел да го регулира нејзиниот статус со партнерот во тужената држава (со оглед на нејзината изјавена намера да стапи во брак со него). На тие разговори, жалителката не ја прецизирала причината поради која пребегала од Косово; не се вклучила во програмата на УНХЦР за доброволно враќање на Косово и без понатамошни детали се спротиставила на такво враќање.

7. На 23 февруари 2015 година второстепена комисија на Владата ја отфрлила жалбата на жалителката против одлуката од 13 септември 2007 година утврдувајќи дека нејзината вонбрачна заедница со нејзиниот партнер со кој имала четири малолетни деца (сите македонски државјани) била нејзин единствен основ за нејзиниот продолжен престој во тужената држава и дека не презела – иако уште од 2007 година ѝ било укажувано од властите да го стори тоа – какво било дејство да го регулира нејзиниот статус на тој основ.

8. Жалителката се спротиставила на оваа одлука, тврдејќи дека не објаснувала дали причините кои ја поттикнале да го напушти Косово и да добие азил во тужената држава престанале да важат. Управните власти не успеале да востановат дали жалителката би била гонета или во спротивно би се соочила со нечовечки или деградирачки третман ако се врати на Косово. Покрај тоа, комисијата ги отфрлила нејзините аргументи за недостатокот на документи за лична идентификација. Сепак, тоа што не се венчала со својот партнер не било валиден основ

за прекинување на нејзиниот азил. Таа ги загубила сите контакти со Косово од страв да не биде гонета.

9. Со одлуките од 26 ноември 2015 година и 13 јуни 2016 година, две нивоа на Управниот суд ги отфрлиле жалбите на жалителката, наоѓајќи дека „ниту се плашела, ниту пак идентификувала какви било околности кои би посочиле на вистински ризик дека ќе биде подложена на нечовечки и деградирачки однос ако се врати на Косово. Исто така не го регулирала нејзиниот брачен статус ... за законски престој во [тужената држава].“ Вишиот управен суд понатаму додал дека „таа не презела никаква иницијатива или постапка и покрај фактот што ѝ било укажувано да го стори тоа уште од 2007 година, со цел да го регулира нејзиниот престој во [тужената држава].“ Забелешка од Министерството укажувајќи дека „има предвид дека Косово во сите релевантни извештаи се води како безбедна земја на потекло“ претходела на последната одлука.

10. Со писмо од септември 2016 година, Министерството ја информирало жалителката дека постапката за азил била завршена и ја посветувало да го регулира својот престој во тужената држава врз основа на *inter alia*, според членот 49(1) и (3) од Законот за странци, што пропишува дека се издава картичка за престој за цели на семејно обединување на странец кој е во тесна семејна врска со македонски државјанин. На разговорите одржани во октомври 2016 година и јануари 2017 година, жалителката го информирала Министерството дека не била заведена во книгата на родените на Косово и дека нејзините родители сè уште не ги исконтактирале властите таму за таа да може да набави документи за лична идентификација неопходни за склучување на брак со нејзиниот партнер. Се спротиставила на тоа дека мора да се врати на Косово, изјавувајќи дека „[таа] не сака да ги напушти децата, нема[ла] таму никој и нема[ла] каде да живее.“

11. Владата поднела копии од пасоши на браќата и сестрите и родителите на жалителката издадени во 2017 година од косовските власти.

ЖАЛБЕНИ НАВОДИ

12. Жалителката се пожали дека нејзиното протерување во Косово ќе ги повреди нејзините права загарантирани со членовите 3, 8 и 13 од Конвенцијата.

ПРАВО

13. Жалителката се пожали на повреда на нејзините права според членовите 3, 8 и 13 од Конвенцијата со прекилот на нејзиниот азил во тужената држава. Истите гласат како што следува:

Член 3

„Никој не смее да биде подложен на мачење или на нечовечко и понижувачко постапување или казнување.“

Член 8

„1. Секој има право на почит за неговиот приватен и семеен живот, домот и преписката.

2. Јавната власт не смее да се меша во остварувањето на ова право, освен ако тоа мешање е предвидено со закон и ако претставува мерка која е во интерес на државната и јавната безбедност, економската благосостојба на земјата, заштитата на поредокот и спречувањето на кривични дела, заштитата на здравјето и моралот или заштитата на правата и слободите на другите во едно демократско општество.“

Член 13

„Секој човек, чии права и слободи признати со оваа Конвенција се нарушени, има право на жалба пред националните власти дури и тогаш кога вредата на овие права и слободи ја сториле лица при вршење на службена должност.“

А. Тврдења на страните

1. Владата

14. Владата го оспори статусот на жртва на жалителката според членот 34 од Конвенцијата, тврдејќи дека не постоела никаква наредба, одлука или мерка која била преземена во поглед на нејзиното исфрлање од тужената држава. Владата тврдеше дека немало никаков пример на присилно отстранување на лице кое престојувало во тужената држава поврзано со косовската криза од 1999 година. Според тоа, не постоел никаков ризик дека таа ќе биде протерана. Освен тоа, таа не ги исцрпила сите домашни правни лекови; поточно, не го регулирала својот престој во тужената држава во согласност со Законот за странци и покрај тоа што властите ја упатувале на тоа повеќе пати уште од 2007 година. Таа не презела никакви чекори за да ги обезбеди неопходните документи од Косово иако не постоеле никакви законски или фактички пречки да го стори тоа.

15. Во секој случај, жалителката не успеала да докаже дека се соочила со вистински ризик дека, ако биде вратена на Косово, ќе биде подложена на постапување спротивно на членот 3 од Конвенцијата. Освен тоа, управните и судските органи кои одлучувале по предметот на жалителката биле свесни за фактот дека Косово се смета за безбедна држава на потекло. Ова било потврдено во неколку меѓународни извештаи. Според тоа, ништо не укажувало дека жалителката, доколку биде протерана, ќе се соочи со опасност на Косово. Фактот што била без државјанство не можел да доведе до поинаков исход. Што се однесува до нејзините жалбени наводи под членот 8 од Конвенцијата, властите ја посветувале за мерките кои би требало да ги преземе со цел да го регулира својот престој во тужената држава врз основа на нејзината семејна врска со македонски државјани (нејзиниот партнер и децата). Дека тоа што нејзиниот продолжен престој во тужената држава немал валиден основ било единствено нејзина вина.

2. Жалителката

16. Жалителката тврдеше дека оспорената одлука, која била валидна и применлива, содржела наредба која барала од неа да ја напушти тужената држава. Властите не објасниле зошто сметале дека причините кои го гарантирале нејзиниот азил престанале да важат. Нивните одлуки не биле поткрепени со никаков меѓународен извештај во однос на Косово. Во поглед на тоа, таа се повика на други извештаи според кои Ромите „доживувале дискриминација и се соочувале со проблеми [при набавувањето] на документи за лична идентификација.“ Анализите на властите не вклучувале проценка на поединечните ризици, туку биле фокусирани на нејзината семејна ситуација, што не биле валидни основи за завршување на нејзиниот азил.

17. Освен тоа, таа ги оспори тврдењата на Владата дека можела да го регулира својот статус во тужената држава според Законот за странци. Тоа било така бидејќи таа била лице без државјанство и немала документи за лична идентификација. Во секој случај, регулирањето на нејзиниот статус врз основа на тоа и дека нема да влијаело врз оспорените одлуки и немало да се смета за ефективен лек за нејзините поплаки. Нејзиното протерување би резултирало со нејзино одделување од семејството.

Б. Оценка на судот

18. Судот забележува дека одлуката на Министерството од 13 септември 2007 година довела до прекин на азилот на жалителката во тужената држава. Исто така содржела експлицитна наредба принудувајќи ја жалителката да ја напушти тужената држава во

дадената временска рамка (види параграф 5 погоре). Судот забележува дека таа наредба не била отповикана или поништена. Освен тоа, немало одлука од ниту една домашна власт со која спроведувањето на таа наредба било укинато или на жалителката ѝ било дозволено да остане во тужената држава (види, спротивно на тоа *Saeed v. Denmark* (dec.), бр. 53/12, § 7, 24 јуни 2014 година). Според тоа, на жалителката ѝ се заканува протерување во секој момент. Фактот дека наредбата не била досега спроведена е недоволно за Судот да заклучи дека наредбата која ја принудува жалителката да ја напушти тужената држава повеќе не е во сила или дека не може да доведе до нејзино протерување. Толерантноста на властите во однос на престојот на жалителката во тужената држава (види параграф 14 погоре) потекнала од одлуките донесени при остварување на нивната дискреција и не била заснована на никаква законска основа.

19. Во такви околности, Судот е задоволен што конечната одлука на Министерството од 13 септември 2007 година со која ѝ се наредува на жалителката да ја напушти тужената држава се смета за мерка на протерување преземена против неа.

20. Општите принципи од членот 3 од Конвенцијата кои се однесуваат на протерување на странец се дадени во *J.K. and Others v. Sweden* ([GC], бр. 59166/12, §§ 77-105, ЕСЧП 2016).

21. Во однос на конкретниот случај, Судот смета дека жалителката не се ослободила од товарот на докажување за постоењето на поединецот, па оттука и за реалниот ризик од малтретирање доколку мерката против која се жали се спроведе. Во тој контекст, истиот забележува дека при постапката за азил таа не приложила никаков доказ кој може да ја издвои нејзината ситуација од наводните општи ризици во земјата на дестинација. Од друга страна, Судот е задоволен, иако даденото образложение беше ограничено, од проценката на општата ситуација на Косово изведена од националните власти. Жалителката не презентирала релевантни информации дека наодите од таа проценка би можеле да бидат поинакви откако крајната одлука од домашните власти била донесена.

22. Што се однесува до жалбените наводи на жалителката во однос на членот 8 од Конвенцијата, Судот утврди од почетокот дека без сомнение постои семеен живот во смисла на членот 8 од Конвенцијата помеѓу жалителката, нејзиниот партнер со кој живее и нивните деца родени во тужената држава. Освен тоа, Судот сепак ќе посвети посебно внимание на нејзиниот семеен живот, во поглед на прашањата покренати од конкретниот случај и тврдењата на страните (види, *mutatis mutandis, Üner v. the Netherlands* [GC], бр. 46410/99, §§ 59-61, ЕСЧП 2006-XII).

23. Во однос на гледната точка од која треба да се испита случајот, Судот забележува дека жалбените наводи на жалителката под оваа

точка се однесуваат на наредбата на Министерството и заканата до која ќе дојде со нејзиното протерување на Косово. Сепак, забележува дека во постапката за азил жалителката не го покренала прашањето за последиците од нејзиното протерување врз нејзиниот семеен живот. Централниот проблем во текот на таа постапка било регулирањето на нејзиниот престојувачки статус врз основа на нејзиниот семеен живот. Во такви околности и во поглед на тврдењата на страните, Судот смета дека наводите на жалителката треба да се разгледаат низ призмата на позитивната обврска на властите да ѝ дозволат да живее во тужената држава со цел да го одржува и понатаму да го развива нејзиниот семеен живот. Во врска со ова, Судот повторува дека во контекст и на позитивните и на негативните обврски, државата мора да постигне праведна рамнотежа помеѓу конкурентските интереси на поединецот и на општеството во целина и дека степенот на обврските на државата ќе се менува во согласност со посебните околности на лицата кои се вклучени и на општиот интерес (види *Paposhvili v. Belgium* [GC], бр. 41738/10, § 221, ЕСЧП 2016).

24. Судот забележува дека жалителката живеела значително долг период во тужената држава, во државата во која се преселила на возраст од 13 години заедно со нејзините родители и браќа и сестри. Последователно продолжила да живее таму и основала семејство. Нејзиниот престој во тужената држава бил поткрепен со нејзиниот азил и според тоа бил законски. Во 2007 година Министерството го прекинало нејзиниот азил и ја посочувало да го регулира својот престој на основ на нејзините семејни врски со партнерот со кој живеела и нивните деца, сите македонски државјани. Единствениот услов бил да добави документи за лична идентификација од Косово. Судот забележува дека таа не презела никакво дејство во однос на ова и покрај тоа што поминале повеќе од девет години од наредбата на Министерството. Жалителката не обезбеди никакво објаснување за овој пропуст. Тоа дека Ромите наводно „се соочуваат со проблеми при набавување на документи за лична идентификација“ на Косово е недоволно за да биде ослободена од нејзината обврска да преземе соодветно дејство со цел да ги обезбеди бараните документи. Таа не презентираше ништо за да потврди дека нејзината ситуација била поинаква од онаа на нејзините родители и браќа и сестри кои ги набавиле истите документи. Освен тоа, не постои ништо што укажува дека патот до нејзиниот успех загарантиран со Законот за странци не би можел да ја поправи нејзината ситуација. Одлуката ќе се темели на нејзиното семејство што е директно поврзано со нејзините поплаки пред Судот. Згора на тоа, се чини дека не постојат други елементи (на пример, кривична осуда) поврзана со жалителката која би можеле да ги поткопаат изгледите за успех на тој пат. Конечно, според вкоренетата примена на правото на Судот во однос на протерувањето или

екстрадиција на недржавјани, регулирањето на престојот на жалителката е во принцип доволен како правен лек за жалбата според членот 8 (види *Kurić and Others v. Slovenia* [GC], бр. 26828/06, § 261, ЕСЧП 2012 (извадоци) и референците цитирани таму).

25. На крај, Судот повторува дека членот 13 важи само кога поединецот има „издржано тврдење“ дека е жртва на повреда на право од Конвенцијата (види *Boyle and Rice v. the United Kingdom*, пресуда од 27 април 1988 година, Серија А бр. 131, § 52). Во поглед на наодите погоре кои се однесуваат на суштинските жалбени наводи, Судот смета дека жалителката нема „издржано тврдење“.

26. Во поглед на горенаведеното, Судот смета дека жалбата е очигледно неоснована и мора да биде одбиена во согласност со членот 35 §§ 3 (а) и 4 од Конвенцијата.

27. Од овие причини, Судот едногласно

Ја прогласува жалбата за недопуштена.

Изготвено на англиски јазик и објавено во писмена форма на 19 јули 2018 година.

Abel Campos,
Секретар

Aleš Pejchal,
Претседател